

Rapportage

Voorstel naamgeving

Bedrijvencentrum De Vuurmolen

(2017)

Voorwoord

Deze publicatie is een uitgave van de Stichting Regionaal Archeologisch Bodemonderzoek te Nederweert (STRABO), die zich ten doel stelt oud(-er) archeologisch en cultuurhistorisch onderzoeks- en vondstenmateriaal te documenteren en te ontsluiten voor wetenschappelijk onderzoek en algemeen publiek.

Overname van deze rapportage gedeeltelijk of geheel, via welk medium dan ook, is zonder bronvermelding niet toegestaan.

Alfons Bruekers

STRABO | Stichting Regionaal Archeologisch BodemOnderzoek
Kreijel 4
6035 SG OSPEL

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Inleiding	4
2. Opties	5
3. Voorgestelde naamkeuze	6
4. Samenvatting en conclusie	7

1. Inleiding

Door mw. Lia Stockmans, ondernemer in Nederweert, werd in juli 2017 een verzoek ingediend voor het krijgen naamsuggesties ten behoeve van het bedrijvencentrum of bedrijfsverzamelgebouw op het industrieterrein Pannenweg in Nederweert.

De wens van de ondernemer was om in de naamgeving van het gebouw te refereren aan een historische benaming uit de nabije omgeving. Verder bestond er behoefte aan uitleg bij de te kiezen naam om die te kunnen gebruiken in communicatie en marketing van het project.

Fig. 1. Het bedrijfsverzamelgebouw op industrieterrein Pannenweg. Foto: Nederweert24..

Zie ook: <https://www.bedrijvencentrumdevuurmolen.nl/over-ons/>

2. Opties

Als men kijkt naar het gebied en de directe omgeving van het bedrijvencentrum, dan kan men op de eerste plaats richten op de oude gebiedsnamen. Het centrum ligt in wat vroeger Staat heette, op de rand van de Hulsenakker, naast de Pannenweg. Vlakbij heette het hier de Roevenwaard. Daarmee heeft men dus al vier –weinig spannende- naamopties te pakken:

- Staat
- Hulsenakker
- Pannenweg
- Roevenwaard

Als men zou kijken naar wat er vroeger aan bedrijvigheid op dat terrein gevestigd was, dan was dat eigenlijk alleen een vrij grote steenbakkerij waar vanaf ongeveer 1880 tot 1910 plavuizen en dakpannen werden gefabriceerd, uit ter plaatse gewonnen leem. Daaraan kunnen men ook suggesties voor namen ontleen, bijvoorbeeld:

- Plavuizenbakkerij
- Steenfabriek
- Pannoven

Verder lag vlakbij het centrum vroeger een mooi landhuis, in de volksmond genaamd De Villa maar officieel genoemd Huize Arbeid Adelt. Dus op het lijstje komen:

- Arbeid Adelt
- De Villa

Tenslotte is er nog een vermeldenswaardig feit: op een steenworp afstand van het bedrijvencentrum, op de oever van het kanaal, vestigde zich in 1852 de eerste graanmolen met stoommachine uit de geschiedenis van Nederweert, 'De Vuurmolen' genaamd. Dus die kan ook op het lijstje:

- De Vuurmolen

Fig. 2. Rode punaise: het nieuwe bedrijvencentrum.
Groene stip: plavuizen- en pannbakkerij.
Oranje stip: de Vuurmolen (door stoom aangedreven maalderij).

3. Voorgestelde naamkeuze

Bij de keuze van de naam voor het project dient op een paar zaken gelet te worden:

- De naam dient helder en duidelijk te zijn, en goed te 'bekken'.
- De naam dient geen doublure of verwarring met andere gebouwen of commerciële activiteiten te creëren.
- De naam dient niet te kneuterig of oubollig te zijn.
- De naam mag prikkelend of interesse-opwekkend zijn.
- De kwaliteit van een naam kan mede bepaald worden door het achterliggende verhaal.

Kijken we met deze bril naar de naamsuggesties, dan lijkt De Vuurmolen de meest geschikte optie. Als nadere onderbouwing kan het volgende dienen:

De uitvinding van de stoommachine lag aan de basis van de Industriële Revolutie. In 1852 introduceerde de Nederweerder ondernemer Jan Mathijs Bruekers de eerste stoommachine in Nederweert. Pal op de oever van Kanaal Zuid-Willemsvaart stichtte hij een door stoom aangedreven 'koren-, schors-, en oliemolen'. Dat verliep niet van een leien dakje want men vond de stoommachine een bedreiging van de werkgelegenheid, valse concurrentie en een gevaar voor de omgeving. Niettemin kwam de stoommolen tot stand.

Eeuwenlang had Nederweert alleen maar windmolens, een watermolen en rosmolens (aangedreven door een ros of paard) gekend. De nieuwgebouwde stoommolen kreeg van de Nederweertenaren al gauw de naam 'De Vuurmolen'. Het was immers het vuur waarmee water tot stoom werd gekookt en waarmee de turbine van de molen werd aangedreven. Ongetwijfeld heeft deze innovatie grote indruk gemaakt op de bevolking van destijds. De stoommachine is te zien als het begin van de industriële revolutie in Nederweert.

De Vuurmolen is niet lang in bedrijf geweest want na minder dan tien jaar volgde haar einde. De reden daarvan is niet bekend maar bekend is dat er grote technische problemen waren. Wel staat vast dat met haar komst een onomkeerbaar proces van industrialisatie was ingezet. In de volgende jaren werden de meeste molens in Nederweert voorzien van stoommachines om ook bij windstilte te kunnen malen. Nog later deden diesel- en elektromotoren hun intrede.

In dezelfde tijd, om precies te zijn in 1859, kreeg een andere Nederweerder ondernemer vergunning om op de oevers van diezelfde Zuid-Willemsvaart een grote pannen- en plavuizenbakkerij te stichten. Dat was de tweede opvallende industrie op deze plaats. Aan deze keramische industrie dankt het industrieterrein 'Panneweg' haar naam.

De naam 'De Vuurmolen' voor het nieuwe bedrijvencentrum aan de Panneweg herinnert niet alleen aan de betekenis van deze historische locatie voor de industriële geschiedenis. De naam is ook synoniem voor het 'vuur' of passie van de Nederweerder ondernemers. Een 'vuur' dat voortleeft tot in de moderne tijd bij de ondernemers van dit bedrijvencentrum.

Fig. 3. Uiteindelijke logo van het bedrijvencentrum.

4. Samenvatting en conclusie

Door mw. Lia Stockmans, ondernemer in Nederweert, werd in juli 2017 een verzoek ingediend voor het krijgen van naamsuggesties ten behoeve van het bedrijvencentrum of bedrijfsverzamelgebouw op het industrieterrein Pannenweg in Nederweert.

De wens van de ondernemer was om in de naamgeving van het park te refereren aan historisch benamingen uit de nabije omgeving. Verder bestond er behoefte aan uitleg bij de te kiezen naam om die te kunnen gebruiken in communicatie en marketing van het nieuwe project.

Op grond van een historische toponiemenstudie in de omgeving van het park werd uiteindelijk de naam 'De Vuurmolen' voorgesteld en gekozen.

'De Vuurmolen' was de naam van de in 1852 op de oever van de Zuid-Willemsvaart gestichte koren- en oliemolen. De molen werd door een stoommachine (vandaar: vuurmolen) aangedreven en was een grote innovatie in die tijd. Zij markeert het begin van de industriële revolutie in Nederweert.

De naam 'De Vuurmolen' voor het nieuwe bedrijvencentrum aan de Pannenweg herinnert niet alleen aan de betekenis van deze historische locatie voor de industriële geschiedenis. De naam is ook synoniem voor het 'vuur' of passie van de Nederweerder ondernemers. Een 'vuur' dat voortleeft tot in de moderne tijd bij de ondernemers van dit bedrijvencentrum.

Met de keuze voor de naam 'De Vuurmolen' voor het gebouw van het bedrijvencentrum wordt een stukje eeuwenoude Nederweerder historie weer verankerd in de vorm van een plaatsaanduiding.